

Tutkimusaineistojen avoimuuden hallinnan tukipalvelut

Tutkimusdatan avoimuuden hallinnan tukipalvelut

Avoin tiede Tutkimusaineistojen avoimuus -asiantuntijaryhmä Tutkijan datapalvelut -työryhmä / Pauli Assinen

Luotu: 9.3.2020

Päivitetty 8.5.2020

Tausta ja tavoite

- Työ on osa avoimen tieteen kansallista työtä Tutkimusaineistojen avoimuus -asiantuntijaryhmän alaryhmässä Tutkijan datapalvelut.
- Dokumentin tukipalvelumallit kuvaavat, miten tukea tutkijaa avaamaan tutkimusaineistonsa/-datansa "niin avoimena kuin mahdollista ja niin suljettuna kuin on tarpeen".
- Kolmen mallin esittämisen taustalla on työryhmän keskusteluissa esille tulleet tarpeet:
 1. Hahmotella pienille organisaatioille malli, joka on toteutettavissa minimiresurssoinnilla.
 2. Hahmotella malli, jolla isommissa organisaatioissa tarjotaan riittävää tukea tutkijoille.
 3. Unelmoida malli, joka voisi joskus jossain hoitaa datan avaamisen lähes automaattisesti.

Tutkimusdatan avoimuuden hallinnan tukipalvelut - Minimimalli

Tutkijan datapalvelujen tuki Minimimalli

- Johto ymmärtää tietoaaineistojen avoimuuden merkitykset

Johtaminen



- Minimi 1 henkilö
- Tuntee RDM perusteet
- Resurssit verkkosivun ylläpitoon

Resurssit



- Verkkosivu, jolta löytyvät linkit RDM perusasioihin

Tukipalvelut



- Johtaminen
 - Johto ymmärtää datan avoimuuden merkityksen
- Henkilöresurssit
 - Vähintään yksi henkilö
 - Tuntee RDM:n perusteet ja pyrkii ylläpitämään osaamistaan
 - Tietää mistä löytyy RDM-tietoa
 - Osaa ylläpitää verkkosivua tai saa tukea verkkosivun ylläpitoon
 - Työaikaa on kohdennettu RDM-tiedon hankintaan ja verkkosivun ylläpitoon
- RDM Tukipalvelut
 - Verkkosivu, jossa on linkkejä, joiden takaa löytyy esim.
 - Organisaation RDM ohjeistus
 - Vastuullinen tiede Aineistot jatkokäyttöön-sivu <https://vastuullinentiede.fi/fi/jatkokaytto>
 - Datan tallennuspalveluja
 - Organisaation omat tallennuspalvelut
 - Organisaation tutkijoiden tieteenalojen data-arkistot
 - Yleiset esim. <https://zenodo.org/>
 - Muita datan hallintaan liittyviä palveluja, esim. anonymisointi
 - Datan avoimuuden kursseja/webinaareja
 - Avoimen tieteen kursseja/webinaareja

Tutkijan datapalvelujen tuki

Laajempi malli

- Johto panostaa datan avoimuuteen
- Tavoitteet, resurssit, seuranta/mittarit ja palkitseminen
- Yksiköiden välisen yhteistyön organisointi

Johtaminen



- Riittävä resurssointi
- Vastuunjako yksiköiden välillä
- Osaamisen kehittäminen on suunnitelmallista
- Kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen on osa RDM-työtä

Resurssit



- Verkkosivut, joista löytyy kattavasti RDM-tietoa
- Helpdesk yhdessä osoitteessa
- Henkilökohtainen tukipalvelu
- DMP tuki
- Koulutukset
- Viestintä monikanavaisesti

Tukipalvelut



- Johtaminen
 - Johto panostaa datan avoimuuteen
 - Tavoitteet, resurssit, seuranta/mittarit ja palkitseminen
 - Yksiköiden välisen yhteistyön organisointi
- Henkilöresurssit
 - Organisaation koon mukaisesti riittävä resurssointi tutkijan datapalvelujen tarjoamiseen ja kehittämiseen
 - Roolien tunnistaminen ja vastuunjako yksiköiden välillä
 - Osaamisen kehittäminen on suunnitelmallista ja jatkuvaa
 - Kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen on osa RDM-työtä
- RDM tukipalvelut
 - Verkkosivut, joista löytyy kattavasti RDM-tietoa
 - Helpdesk yhdessä osoitteessa <> yksiköiden välinen yhteistyö
 - Henkilökohtainen tukipalvelu tilattavissa
 - DMP tuki
 - Koulutukset
 - Viestintä (Markkinointi) monikanavaisesti

Tutkijan datapalvelujen tuki

Unelma

- Datan avoimuus on kansainvälisesti verkostoituneen tutkimusorganisaation strateginen valinta osana avointa tiedettä.

Johtaminen



- Hyvin resurssoitu ja monipuolisen osaamisen omaava Datastuerttien tiimi ylläpitää ja kehittää organisaation Datanhallinta-palvelualustaa osana EOSCia ja muita kansainvälisiä federoituja datan hallinnan alustoja.

Resurssit



- Verkkosivu, joka esittelee Datanhallinta-palvelualustan käytön
- Koulutukset
- Tekoälyyn ja koneluettaviin (FAIR) metatietoihin ja tutkijan/tukihenkilöiden syöttämiin tietoihin perustuva Datanhallinta-palvelualusta hoitaa datan avaamisen DMP:n tietojen pohjalta

Tukipalvelut



- Johtaminen
 - Datan avoimuus on kansainvälisesti verkostoituneen tutkimusorganisaation strateginen valinta osana avointa tiedettä.
- Henkilöresurssit
 - Hyvin resurssoitu ja monipuolisen osaamisen omaava Datastuerttien tiimi ylläpitää ja kehittää organisaation Datanhallinta-palvelualustaa osana EOSCia ja muita kansainvälisiä federoituja datan hallinnan alustoja.
- RDM tukipalvelut
 - Verkkosivu, joka esittelee Datanhallinta-palvelualustan käytön
 - Koulutukset
 - datanhallinnan merkitykseen eri tieteenaloilla eri kohderyhmille räätälöitynä
 - Datanhallinnan-palvelualustan käyttöön
 - Tekoälyyn ja koneluettaviin (FAIR) metatietoihin ja tutkijan/tukihenkilöiden syöttämiin tietoihin perustuva Datanhallinta-palvelualusta hoitaa datan avaamisen DMP:n tietojen pohjalta
 - DMP:n hallinta
 - Sopimukset ao. osapuolien välillä
 - Datan anonymisointi tarvittaessa
 - Lisenssit ja käyttöehdot
 - Datan kuvailu verkkosivuille
 - Tilastotietojen keruu ja jakelu
 - Rajapinnat datan jakeluun ja hyödyntämiseen/uudelleen käyttöön